

Hoa Đà và cây Thối c Dối c

Tác Giả: B u K

Chúa Nhật, 15 Tháng 3 Năm 2009 11:51

Tối ng truy n r ng danh y Hoa Đà vào th i Tam Qu c đã truy các lo i hoa và th o d c s n tr c và s n sau nhà ông. M i m t lo i d c th o, ông ph i c n th n n m th m t cách k càng đ tìm ra đ c tính v thu c c a nó tr c khi kê toa cho b nh nhân. B i v y Hoa Đà ch a bao gi s d ng thu c sai l m.

M t hôm có ng i đem t ng Hoa Đà m t cây th c d c, ông đem truy nó đ ng tr c nhà. Sau khi n m th lá, thân, và hoa c a th c d c, Hoa Đà c m th y nó cũng bình th ng, nên cho r ng cây này không có m t chút đ c tính nào c a d c th o. Vì v y ông không dùng th c d c đ ch a b nh.

M t đêm khuya, Hoa Đà đang chong đèn đ c sách, đ t nhiên ông nghe ti ng đàn bà đang khóc. Ông ng ng đ u lên, nhìn th y i ngoài c a s , m t ng i đàn bà đ p đ d i ánh trăng m o, đang bu n bã ng i khóc n i đó.

Hoa Đà c m th y h i ng c nhiên, ông b c ra s n tr c đ tìm hi u s v i c, nh ng không th y m t bóng ng i nào c . Ngay ch ông đã nhìn th y ng i đàn bà lúc nãy ch có m t cây th c d c. M t ý t ng ch t lóe lên trong đ u Hoa Đà ‘không ch ng ng i đàn bà đó là cây th c d c’, nh ng ngay l p t c ông l i l c đ u, t c i di u ý t ng ngô nghê c a mình. Hoa Đà b o cây th c d c r ng : “Ng i không có gì đ c bi t t đ u đ n chân. Làm sao ta có th dùng ng i làm thu c ch ?”. Xong ông tr v phòng đ ti p t c đ c sách. Khi Hoa Đà v a ng i xu ng, ông l i nghe ti ng đàn bà khóc. Khi ông b c ra ngoài c a đ tìm hi u v ng i đàn bà l n n a, thì cũng ch ng th y ai, ngo i tr cây th c d c c đó. Tình truy này c l p đi l p i nhi u l n nh v y trong đêm hôm đó.

C m th y k l , Hoa Đà đánh th c v d y, r i k tình ti t câu chuy n cho bà nghe. V ông ng m qua m t l t nh ng bông hoa và d c th o trong v n, r i nói; “ M i m t cây, m i m t lá trong v n này đ u đ c ông bi n ch thành thu c lành, và ông đã dùng nó đ c u r t nhi u sinh m nh, ngo i tr cây th c d c này. Tôi tin là cây th c d c bu n r u b i vì ông b o nó vô d ng, không đ c dùng làm d c th o, tr c khi ông tìm ra đ c đ c tính c a nó”. Hoa Đà c i to, nói r ng: “Ta đã n m th c t m lo i th o m c, và h c h i d c tính c a chúng k càng rõ r t. B t c th nào có d c tính nên dùng thì ta đã s d ng r i, ch a h sai l m m t th nào. Còn cây th c d c này, ta đã th lá, thân, và hoa c a nó nhi u l n tr c khi ta đi đ n quy t đ nh cu i cùng là nó không th đ c s p vào h ng thu c. Làm sao bà có th nói ta nhìn l m đ c?”. V ông tr l i “Ông thông th ng ch n m th nh ng b ph n i trên m t đ t. V y ông đã th r c a nó ch a?” Hoa Đà không mu n nói nhi u n a v i v , ông c m th y m t m i nên xoay ng i b đi ng . V ông c m th y ch ng mình không mu n nghe theo l i khuyên c a

Hoa Đà và cây Thược dược

Tác Giả: B&u K&

Chúa Nhật, 15 Tháng 3 Năm 2009 11:51

---

ng&#i ta nh&# lúc tr&#c, bà lo r&#ng n&#u c&# nh&# v&#y thì Hoa Đà khó mà tránh kh&#i sai l&#m. Nhi&#u ngày sau, v&# c&# a Hoa Đà b&#t đ&#u có kinh nguy&#t, máu huy&#t c&# ch&#y ra m&#nh m&#, h&#n n&#a b&#ng d&#i l&#i đau qu&#n lên m&#i. Không ch&# Hoa Đà có b&#ng lòng hay không, v&# ông c&# ra đào vài nhánh r&# c&# a cây th&#c d&#c. Bà r&#a s&#ch nó r&#i đem đun sôi, sau đó u&#ng n&#c ch&#t ra t&# đó. Không quá n&#a ngày, c&#n đau b&#ng đã gi&#m b&#t r&#t nhi&#u, và máu huy&#t cũng ch&#y l&#i bình th&#ng. Khi đ&#c v&# cho bi&#t v&# chuy&#n này, Hoa Đà m&#i nh&#n ra r&#ng mình qu&# th&#t đã xét l&#m cây th&#c d&#c. Ông cảm &#n bà v&# đã ch&# cho ông bi&#t r&# cây th&#c d&#c th&#t s&# có v&# thu&#c t&#t đ&# c&#m máu và gi&#m đau (g&#i là ch&# huy&#t và ch&# th&#ng).

Th&#c d&#c có nét đ&#p đ&#. Cành hoa và bông hoa c&#a nó trông r&#t đ&#p và cũng vì v&#y mà đ&#c mang danh là th&#c d&#c. ‘Th&#c d&#c’, tiếng Trung Hoa gọi là “Shao Yao” (s&#c &#c), có nghĩa là ‘đ&#p đ&#’.

Chú thích:

R&#ng h&#nh: Hán văn là “h&#nh lâm”. Cây h&#nh là m&#t lo&#i cây cao, cành dài, lá r&#ng hình tròn và đ&#u mút nh&#n. Hoa n&# vào mùa Xuân nh&#ng ch&#m h&#n hoa mai, s&#c tr&#ng &#ng h&#ng trông gi&#ng hoa mai nh&#ng l&#n h&#n. Trái tròn khi chín s&#c vàng h&#i nh&#t pha l&#n chua.

Đ&#i Tam Qu&#c có Đ&#ng Ph&#ng &# Lô S&#n chuyên ngh&# làm thu&#c. M&#i khi ch&#a ng&#i nào lành b&#nh, ông không l&#y ti&#n, ch&# yêu c&#u ng&#i đó tr&#ng trong v&#n t&# m&#t đ&#n năm cây h&#nh. Ch&#ng bao lâu trong v&#n c&#a Đ&#ng Ph&#ng cây h&#nh m&#c kh&#p, ch&#ng khác m&#t khu r&#ng r&#m, ng&#i đ&#ng th&#i g&#i là r&#ng h&#nh c&#a tiên ông h&# Đ&#ng (Đ&#ng tiên h&#nh lâm). Nhân đó ng&#i ta dùng ch&# ‘h&#nh lâm’ đ&# ca t&#ng nh&#ng th&#y thu&#c gi&#i. (Trích t&#: “T&# đ&#n Hán-Vi&#t t&#nguyên” c&#a B&#u K&#)